

observant

????

ONAFHANKELIJK WEEKBLAD UNIVERSITEIT MAASTRICHT / JAARGANG 46 / 5 FEBRUARI 2026 / Nr 18

De puzzel lijkt gelegd, maar vragen zijn er nog genoeg over het **huwelijk tussen het ziekenhuis en de universiteit**

P. 6-9



Illustratie: Simone Golob

ALAAF!

Hoe Heerendispuut Epicurus de traditie van de Maastrichtse *vastelaovend* op de hak nam en een unieke stadsprinses benoemde

P. 2



Foto: Shutterstock

HOERA!

Er is minder studiedruk bij psychologie, maar dat hoeft niet per se goed te zijn

P. 3



Illustratie: Shutterstock

Dit is de laatste krant voor de carnavalsvakantie. Je kunt ons komende week online volgen, via observantonline.nl, sociale media en de nieuwsbrief. Op 26 februari ligt er weer een nieuw papieren exemplaar in de bakken



www.observantonline.nl



[observant-um](https://www.linkedin.com/company/observant-um)



[observant_um](https://www.instagram.com/observant_um)



[@observant-um.bsky.social](https://bsky.app/profile/observant-um.bsky.social)

redactioneel

Stille afgezonderden

Ik studeerde cultuur- en wetenschapsstudies met haar in de jaren negentig. Beiden kwamen we uit de regio, hadden niet de behoefte om boven de rivieren op kamers te gaan. Het klikte. Het moest zo zijn dat we in ons tweede jaar grote vraagtekens zetten bij de keuze voor deze opleiding. Veel filosofie, geschiedenis, theorie, analytisch, kritisch denken. Hoe leuk vonden we dat? En dan dé vraag: waar vinden we straks een baan? Overstappen naar een praktische sociaal-pedagogische opleiding leek ons op een gegeven moment de beste oplossing. Toch gingen we door; je maakt af waar je aan begint. Dit Limburgse duo liep vervolgens stage in Rotterdam, in een nieuw te bouwen museum over het menselijk lichaam en gezondheid. De entree zou iconisch worden: een kleurrijk vrouwenfiguur van dertig meter hoog van de Franse kunstenares Niki de Saint Phalle. Het museum is er nooit gekomen. Financiële problemen. En nee, daar hebben wij niets mee te maken gehad, want onze stagevergoeding was net genoeg om een gaar appartement te betalen. In Dordrecht nota bene. Of onze werkzaamheden van academisch niveau waren? Ik betwijfel het. Maar we waren heerlijk creatief bezig, we hadden het gezellig en onze stagebegeleiders waren tevreden. We verloren elkaar uit het oog na ons afstuderen. Zij ging de wereld van de boeken, kunst- en cultuursector in. Ik koos voor de journalistiek.

Een tijd geleden vernam ik dat ze erg ziek was. Een hersenkneuzing had haar hele leven overhoop gegooid. Een berichtje via Instagram was genoeg om elkaar weer te vinden, maar een fysieke ontmoeting kwam er niet van en zit er voorlopig ook niet in. Op LinkedIn kondigde ze onlangs het afscheid aan van haar 'professionele' bestaan. Ze schreef hoe ze als een "kluizenaar in stille afzondering" keer op keer ervaarde dat ze niet mee kon doen met de rest van de wereld, maar, zo positief als ze is, dat ze óók lichtpuntjes blijft zien.

Ik leunde achterover en dacht aan (allemaal) jonge vrouwen om mij heen die door een burn-out, long-covid, ernstige migraine of ME/chronisch vermoeidheidssyndroom leven als een kluizenaar. Ziek en gevangen in een lichaam dat niet in beweging wil komen. Die ook afscheid hebben moeten nemen van hun professionele bestaan en niks meer te zoeken hebben op LinkedIn. Niet geheel toevallig staan de media nu vol met stukken over 'stille afgezonderden' – afgelopen donderdag debatteerde de Tweede Kamer over post-covid en verlenging van specialistische zorg in Nederlandse expertisecentra (ook in Maastricht). In een essay voor *Volkskrant Magazine* vroeg journaliste Lisanne van Sadelhoff, die ook ziek thuis kwam te zitten, zich af: Wie ben ik eigenlijk zonder werk? "Ik hield van mijn werk, maar mijn werk hield niet heel erg veel van mij toen ik het moeilijk had."

Deze keer geen verhaal over keuzes, deadlines of spellingsfouten. Deze keer een redactioneel over het rauwe leven buiten de redactie, omdat we ook gewoon mensen zijn die allemaal wel een 'stille afgezonderde' kennen waar het te weinig over gaat.

Wendy Degens

De hoofdredacteur geeft een kijkje achter de schermen van de redactie



serie terug in de teit

Help, prins carnaval is een prinses!



Epicurus' Raad van Vier is zichtbaar in zijn nopjes met de door het herendispuut zelf benoemde carnavalsprinses Debbie de Eerste Foto: Philip Driessen

2000

'Wat leveren die studenten onze stad nou eigenlijk op, behalve fietsoverlast en lawaai?', zo willen autochtone Maastrichtenaren nog weleens verzuchten. *Observant* gaf in maart 2000 op de voorpagina het antwoord: een heuse stadsprinses carnaval, de eerste in de geschiedenis van de Maastrichtse vasteloavond. De ietwat onverwachte aanstichter van dat unicum: het onafhankelijke Maastrichts Heerendispuut Epicurus.

De Epicuristen, te herkennen aan hun kenmerkende vestjes met koeienvlekpatroon, deden dat overigens niet in een (al dan niet alcoholgedreven) vlag van progressieve maatschappijkritiek en feminisme, geven ze eerlijk toe. Een van de criteria waaraan een stadsprinses moet voldoen? "Een uiterlijk waar elke man steil van achterover valt", klinkt het zonder blikken of blozen. Toeval of niet, op de bijbehorende foto kijkt de nieuwbenoemde prinses Debbie de Eerste wat ongemakkelijk naar de voluit zingende leden van Epicurus' Raad van Vier (waarom het er geen elf waren, zoals de carnavalstraditie dicteert, vermeldt het stukje niet).

Nee, eigenlijk wilden de heren toch vooral de Tempeleers zieken. Die carnavalsvereniging – de grootste van de stad – benoemt ieder jaar de stadsprins, en die kwam zeker vroeger vaak uit een bepaald segment van de bevolking. Zeg maar upper middle class, *one of the boys*, keurig. Ook in 2000 was dat weer het geval, discussies over meer diversiteit op prinselijk niveau in lokale media ten spijt. Toen het masker afging, was daar Peter de Tweede, een witte, keurig getrouwde politiecommissaris van een jaar of 40. "Geen vrouw, geen homo en geen allochtoon", merkte *Observant* in februari van dat

jaar nog op bij een foto van de bekendmaking. Voor Epicurus was het reden genoeg om "een vette knipoog te maken" naar de Tempeleers, en Maastrichtenaren "die hierover in de media hele discussies hebben uitgevochten, op de hak te nemen". Met als uitkomst de benoeming van de dertigjarige Debbie Essers, "de beruchte barvrouw van café C'est la Vie", geboren Maastrichtse (dat dan weer wel, blijkbaar wilde men niet in alles afwijken van de Tempeleers) en "een bekend gezicht in de studentenwereld".

Haar benoeming had het begin moeten worden van "een rijke en lange geschiedenis van stadsprins-

De heren van Epicurus wilden toch vooral de Tempeleers zieken en hun traditie van een mannelijke stadsprins op de hak nemen

sessen", meldt *Observant* nog. Een nobel streven, maar de praktijk zou weerbarstiger blijken: Maastricht wordt nog altijd exclusief geregeerd door witte prinses van middelbare leeftijd, en hoewel Epicurus nog altijd bestaat, is het voor zover bekend bij die ene prinses gebleven.

Peter Doorakkers

Op 11 september 1975 gaf de Tweede Kamer unaniem het officiële startsein voor de Rijksuniversiteit Limburg in Maastricht. Dat is vijftig jaar geleden. Voor deze serie duiken we in onze eigen archieven: welke opzienbarende, grappige, belangrijke of wonderlijke nieuwsjes komen we tegen?

“Er mogen best mensen zijn die de studie lastig vinden”

Discussie FPN: hoeveel druk kan een student aan?

Hoe hoog moet de studiedruk zijn? Daar ontstond een kleine discussie over tijdens de faculteitsraadsvergadering van psychologie en neurowetenschap (FPN). Nu het curriculum van de bachelor psychologie is herzien, zijn de studenten daar een stuk minder gestrest - maar kan de druk ook te laag zijn?

In 2024 ging de bachelor psychologie stevig op de schop. Er kwamen specialisaties in het derde jaar, zoals klinische psychologie, de mentor kreeg een grotere rol en men stapte over op programatisch toetsen. Hierbij stellen studenten een portfolio samen, waarin ze feedback en reflectie op hun competenties verwerken. Aan het eind van het jaar beoordeelt een commissie of ze zich voldoende hebben ontwikkeld. Bijkomend voordeel - dat was althans de hoop: doordat er niet meer op cijfers en tentamens gehamerd wordt, gaat de druk van de ketel.

Dat lijkt aardig gelukt, blijkt uit de cijfers van de Nationale Studenten Enquête 2025 (NSE).

Studenten konden daarin aangeven hoe zij de studiedruk ervaren op een schaal van ‘veel te laag’ tot ‘veel te hoog’. Waar vóór de herziening 42 procent van de eerstejaars de studiedruk te hoog vond, is dat nu gedaald naar 10 procent. Volgens 64 procent is het precies goed (versus 49 procent) en 20 procent vindt de druk zelfs te laag (eerst: 3 procent).

Is dat laatste eigenlijk wel zo positief, vroeg Anna Sagana, lid namens het wetenschappelijk personeel zich af tijdens de faculteitsraadsvergadering van januari waar de cijfers in het kader van de nominale plannen, waarin het onderwijs voor komend jaar staat beschreven, werden besproken. “Iedereen heeft uitdagingen nodig om te kunnen leren en groeien. Krijgen de studenten die nog wel genoeg als een vijfde het te makkelijk vindt? Ik vind het zelfs niet erg als een deel het te moeilijk vindt. Niet iedereen hoeft daarna een academische carrière na te jagen - er mogen best mensen zijn die de studie lastig vinden.”

Rob Ruiters, die Anke Sambeth per 1 januari heeft

opgevolgd als vice-decaan onderwijs, was het tot op zekere hoogte met Sagana eens, maar vond het bovenal te vroeg om er iets over te zeggen. “Het nieuwe curriculum is in september 2024 ingegaan en de NSE is in januari en februari van 2025 afgenomen, de studenten hadden toen net een paar maanden achter de rug.”

Een heel ander verhaal is het bij de bachelor Brain Science, ook van FPN. Daar vindt 30 procent van de studenten de studiedruk te hoog en 11 procent zelfs veel te hoog. De programma-commissie is hiervan op de hoogte en probeert er iets aan te doen, wist studentraadslid Roos Spierings, die zelf Brain Science studeert. “Maar ze zeiden ook dat het nu eenmaal veel stof is.” Ze kreeg bijval van voorzitter Michael Capalbo. “Dit is het grootste pijnpunt voor de studenten Brain Science, maar in deze nominale plannen zie ik nog geen veranderingen terug. Dat is zorgelijk.”

Cleo Freriks



Schaamteloze fraude

“

Ik woon sinds mensenheugenis in appartementen die uitkijken op het spoor. ‘s Ochtends ontwaak ik bij het vrolijke getoeter van onze veelwielige vrienden, en helemaal feest is het als er een stoomtrein voorbij komt. Koffie in de hand: genieten maar! Treinen zijn top! Maar man, wat kan ik me soms storen aan mijn medereizigers. Vervelend dat zij eindeloos filmpjes kijken en dat bij voorkeur zonder koptelefoon doen, maar mistroostig werd ik onlangs van een paar studenten met wie ik de coupé deelde. Luid toeterende vogels die trots snoefden hoe zij chatGPT ‘fakking gemastered’ hebben, en zij nooit ‘geatched’ worden. Prompts uitwisselden om hun inleverwerk zo zelfgeschreven mogelijk te laten lijken, zich vrolijk maakten over hun professoren, ‘losers’, die naïef denken dat ze heus hun studenten verantwoord met AI kunnen leren omgaan. Ik zou mijn schamteloze fraude niet met de trein delen, maar deze spoorstudenten waren zo trots als een hond met zeven piemels. Massimiliano Simons schreef vorige week dat de afstudeerthesis met behulp van AI gemaakt kan worden, maar dat het hele maakproces en goede begeleiding AI-fraude robuust buiten de deur houdt. Eens! Maar er is nog een ander probleem: onze goede bedoelingen moeten opboksen tegen Big Tech. Die verdiende al goudgeld aan onze verslaving, en de volgende zilvervloot is studenten te verleiden om eigen denkwerk te omzeilen. Machtige corporaties zijn nu eenmaal niet tevreden met enkel winst maken, maar pas als die elk jaar groter wordt en hun nieuwste verdienmodel is ons onderwijs. Met succes. *Observant* berichtte over een VU-student die een rechtszaak aanspande tegen een behaalde onvoldoende, ook al gaf ze haar AI-fraude toe. In een ander artikel bleek dat vier van de vijf studenten hun werk met ChatGPT maken. Het verschil tussen hulpmiddelen inzetten, zelf kunnen, en fraude, vervaagt. Studenten moeten dat verschil van ons leren. Niet pas bij hun afstudeerthesis, robuust of niet, maar elke dag opnieuw doordat wij lesgevers het voorbeeld geven en zelf geen shortcuts nemen. In mijn hoorcolleges doe ik de berekeningen altijd *real-time* voor (zonder slides!) en werkcolleges bestaan uit discussie en sommen maken, internetloos. Tentamens idem dito. Zo zien studenten hoe waardevol zelf snappen is. “Have you tried thinking?”, lachen we samen als ze de AI-verleiding weerstaan, waarna ze toch op eigen kracht het juiste inzicht uit hun berekening krijgen. Dát is pas een *skill* die ze *fakking* hebben gemastered. En het werkt als een trein.

Gideon Koekoek,
universitair hoofddocent
theoretische natuurkunde

Slechtziende studente zet “veel te veel” lesstof om in begrijpelijke podcast

“Ik hoop vooral dat ik er anderen mee kan helpen”

Veel literatuur en lange begrippenlijsten. Het is voor menig student een opgave om dat allemaal van buiten te leren, maar voor Noortje van Maldegem nog net wat meer. De tweedejaars studente Data Sciences and Artificial Intelligence, die nog maar voor 20 procent kan zien, zocht - en vond - een even simpele als doeltreffende manier om zich de lesstof eigen te maken.

“Met podcasts”, verklaart Van Maldegem maar meteen. En die maakt ze zelf, al klinkt dat volgens haar gewichtiger dan het daadwerkelijk is. Haar podcasts zijn door de computer gegenereerd en weten dankzij de door de studente ingevoerde informatie de lesstof behapbaar te maken. “Zo spannend is het niet, maar wel heel doeltreffend. En voor mij een uitkomst.” Het begon allemaal met het vak Computational and Cognitive Neuroscience, zegt Van Maldegem. “Een fantastisch vak, maar met echt heel veel literatuur. Ik was een week-end bezig met de lesstof van één college.” De behandelde onderwerpen bleken complex, met voor Van Maldegem soms onbekende terminologie. Bovendien heeft ze ook nog eens meer tijd nodig om alles te kunnen lezen. De studente ziet slecht vanwege een hersentumor op de kruising van haar oogzenuwen.

Wandelen

Ze klopte aan bij haar docenten met de vraag of ze misschien op een andere manier een beetje bij kon blijven, maar die hadden geen pasklaar antwoord. Het zette Van Maldegem aan het denken. “Ik loop elke dag naar de universiteit en weer terug, een tocht van zo’n zes kilometer. Wat als ik tijdens die wandeling nou eens kon luisteren naar de lesstof?”

De studente zocht haar toevlucht bij de software van de universiteit die tekst omzet in spraak en wordt aangeboden aan studenten die

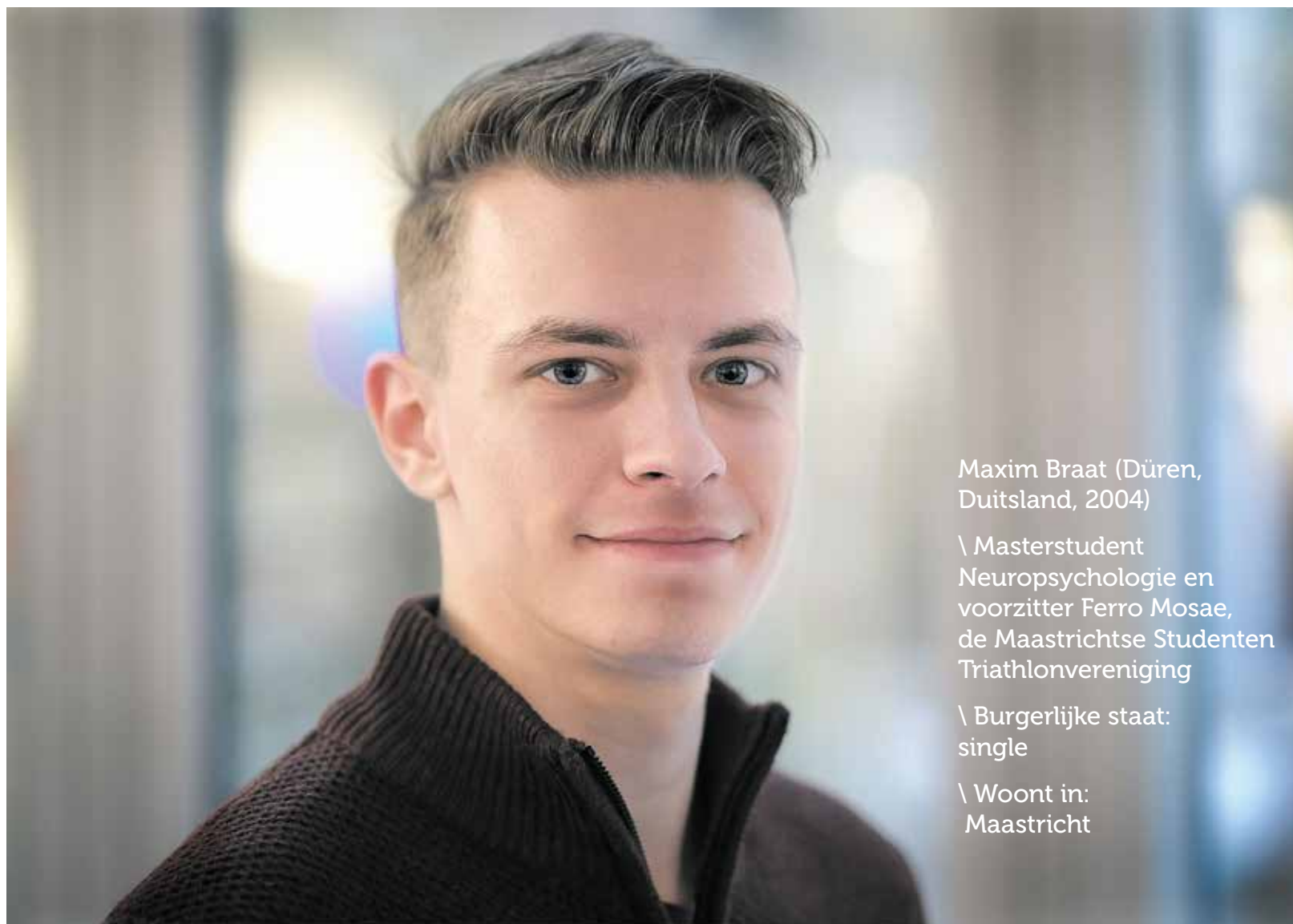
daar baat bij zouden kunnen hebben. “Maar dat was niks. Het lukte me al niet eens om alle literatuur die ik wilde omzetten, te uploaden. En als er wel wat uitkwam, klonk het heel kil en

synthetisch. Niet iets dat blijft hangen.” Een meer verhalende vorm, alsof iemand Lees verder op pagina 10



Foto: Observant/Illustratie: Shutterstock

serie zing, vecht, huil, bid, lach, werk en bewonder



Maxim Braat (Düren, Duitsland, 2004)

\ Masterstudent Neuropsychologie en voorzitter Ferro Mosae, de Maastrichtse Studenten Triathlonvereniging

\ Burgerlijke staat: single

\ Woont in: Maastricht

Foto: Joey Roberts

“

Mijn ouders staan altijd achter me, behalve als ik zou gaan roken

”

Ik voel me... een Limburger. Ik ben in Duitsland geboren, omdat mijn ouders daar destijds woonden vanwege hun werk, maar ik heb de Nederlandse nationaliteit. Mijn vader is een Brabander, mijn moeder komt uit Limburg. Toen ik een paar jaar oud was, zijn we terugverhuisd naar Nederland. Inmiddels wonen mijn ouders in België, ik ben naar Maastricht gekomen voor mijn studie.

Zwemmen, hardlopen of fietsen? Ik doe het allemaal, als triatleet, al ben ik wel voorzichtig om mezelf zo te noemen, dat voelt heel officieel. Ik ben eigenlijk bij toeval in de sport gerold, ik speelde American football, maar kreeg na vijf jaar het advies om daarmee te stoppen. Ik had een scheve nekwerkvel, de pijn was niet te verdragen. Ik was 19, liep bij de fysiotherapeut, en begon wat meer te hardlopen. Fietsen deed ik ook al, mijn vader en opa zijn groot liefhebbers van wielrennen. Zo is het balletje verder gaan rollen en ben ik triatlons gaan doen. Er zijn verschillende varianten, maar officieel is het 3,8 kilometer zwemmen, 180 kilometer fietsen en 42,2 kilometer lopen, dat is wat ze de klassieke Ironman noemen. Wat er zo mooi aan is? Je moet er keihard voor werken, niks komt je aanwaaien. Ik was niet gewend om in open water te zwemmen, dat is echt lastig vanwege de stroming en heb je niet zomaar onder de knie. Die uitdaging, daar hou ik van.

In de friettent bestel ik... gewoon een frietje met mayonaise. Ik eet vrij veel groenten en koolhydraten om in vorm te blijven, en moet op mijn voeding letten, maar zo af en toe een frietje moet kunnen.

Ik droom van een professionele sportcarrière. Mijn sport is belangrijk, ik heb sinds enige tijd zelfs een professionele coach uit de triatlonwereld. Er gaat bijna geen dag voorbij dat ik niet train, ik werk veel aan mijn zwemtechniek en ik hoop zo goed te worden dat ik misschien competitief kan meedoen. Ik richt me nu vooral op halve triatlons, een hele zou nog meer trainingstijd vergen en hoe leuk ik het ook vind, mijn studie gaat voor. Ik zie voor mezelf een toekomst weggelegd in de academische wereld. Het liefst word ik klinisch neuropsycholoog, ik ben een praktijkjongen, kan niet hele dagen achter de laptop zitten. Toen ik jonger was, wilde ik piloot worden bij Defensie, maar ik pas niet in een straaljager met mijn lengte van 1.84 meter. Dat valt nog mee, de verwachting was dat ik twee meter zou worden. Een alternatief was gelukkig zo gevonden, ik ben gefascineerd door de hersenen en twijfelde alleen nog tussen biologie of psychologie. Het werd dat laatste, ik heb er nooit spijt van gehad.

Mijn zus is mijn beste vriendin. We hebben een goede band. Ze heeft het Ehlers-Danlos Syndroom (EDS), een zeldzame bindweefselziekte. Daardoor heeft ze veel pijn en weinig energie. In 2024 heb ik geld ingezameld voor onderzoek door mee te doen aan de Ironman in Duisburg, ik wilde graag iets betekenen voor haar en andere patiënten.

Wat is het moeilijkste gesprek dat je ooit met je ouders hebt gehad? [Denkt even na]. Poeh. Ik praat heel veel met mijn ouders, maar dat is nooit moeilijk. We hebben een goede band, ik ben ze dankbaar voor

mijn opvoeding en de waarden en normen die ik heb meegekregen, zoals respect. Waren ze streng? Tja, dat vind ik een subjectieve vraag. Wat is streng? Ze hebben me weleens tot de orde geroepen, zoals dat gaat bij alle pubers. Ze wilden graag dat ik mijn best deed en goede cijfers haalde. Nu ik wat intensiever bezig ben met mijn sport, hebben we het daarover. Mijn ouders staan altijd achter me, behalve als ik zou gaan roken.

Falen is geen optie. Zo zie ik dat niet. Ik ben perfectionistisch, zeker, en dat is meteen mijn grootste valkuil. Tegelijkertijd vind ik dat als je iets doet, je het ook goed moet doen. Maar het hoort er wel bij om af ten toe op je snuit te gaan. Ik ben tenslotte ook maar een mens.

Wie vindt jou niet aardig? Ik ben niet bang om mijn mening te geven. Ik zal altijd respectvol blijven, maar ik kan niet iedereen te vriend houden. Nederlanders zijn vrij direct, dat realiseer ik me wel. Ik probeer daarop te letten in het contact met buitenlandse studiegenoten. Soms is het gewoon nodig om even hard te zijn en iemand aan te spreken, bijvoorbeeld als diegene er bij een groepsopdracht met de pet naar gooit, maar ik probeer dat dan wel op een zachte manier te brengen.

Mijn ideale partner is... Ik heb geen bepaald type of eisen waaraan iemand zou moeten voldoen, ik vind het niet netjes om zo te praten, in die termen. Iemand past bij je of niet, en dat gaat verder dan de kleur van iemands haar of ogen. Het gaat in een relatie ook om leven en laten leven, elkaar de vrijheid geven om eigen dingen te blijven doen. Zo groei je samen in een relatie. Als je die ruimte niet krijgt en voortdurend op elkaars lip zit, ontstaan er irritaties. Ik zou het fijn vinden als ik iemand tegenkom die mijn liefde voor sport begrijpt, maar als dat niet zo is, kan ik ook water bij de wijn doen. Het is dan niet meteen over en uit.

Wat hoop je dat God bij de hemelpoort tegen je zegt? Dat ik mijn leven ten volste heb geleefd en dat ik iets waardevols heb achtergelaten, bijvoorbeeld voor mensen met EDS. Daar gaat het om, aan spullen heb ik daarboven toch niks meer.

Deborah Blekkenhorst

Hier verschijnt wekelijks een portret van een student of medewerker

“Deze generatie is niet zwakker, haar voorgangers maakten het speelveld zwaarder”

Dat de huidige generatie studenten minder goed kan omgaan met stress en als zwak wordt bestempeld, is onterecht, schrijft Dominique Waterval, studentadviseur bij de faculteit Health, Medicine and Life sciences (FHML). Hun brein is niet anders dan dat van eerdere generaties, maar ze bewegen zich wel in een jachtigere wereld waarin alles beter, mooier en sneller lijkt te moeten.

Regelmatig krijg ik van mensen en collega-docenten om me heen de vraag of studenten tegenwoordig minder weerbaar zijn. Of zij meer stress hebben, sneller overprikkeld raken en eerder vastlopen. Daarop concluderen ze vaak zelf, met een mix van bezorgdheid en dedain: dit is een zwakkere generatie. Dat maakt me kwaad, omdat deze conclusie de verkeerde schuldige aanwijst. Deze generatie studenten is namelijk niet zwakker. Voorgaande generaties, en daarmee bedoel ik wijzelf, hebben hun omgeving veranderd en hen voor grotere uitdagingen gesteld.

Overleven

Ons menselijk brein is dankzij de evolutie ontwikkeld om te vergelijken, om erbij te horen, om signalen van status en uitsluiting serieus te nemen: hoor je niet bij de stam, dan heb je minder kans om te overleven. Dat is geen defect, dat is biologie. En het geldt nog steeds.

Wat wél is veranderd, is de omgeving. Sociale media stellen ons continu bloot aan vergelijkingsmateriaal. Instagram, TikTok en Snapchat functioneren, dag en nacht, als permanente etalages van andermans hoogtepunten: lichamen, prestaties, sociale levens, productiviteit en ogenschijnlijk geluk.

In een brein dat van nature vergelijkt, zorgt deze onafgebroken stroom van likes, lijstjes en highlights voor constante druk. Tel daarbij op dat ons brein gevoelig is voor snelle beloning, en het wordt duidelijk waarom het advies “gewoon minder te scrollen” zelden gewoon werkt. Dat is geen gebrek aan wilskracht, dat is neurobiologie die precies doet waarvoor zij ooit bedoeld was. Maar dan in een wereld die daar genadeloos misbruik van maakt.

Luxeproduct

En dat is nog maar één obstakel. Ook het tempo waarin prikkels op studenten afkomen is veranderd. Kijk bijvoorbeeld naar hedendaagse tekenfilms voor jongeren. Die zijn snel gemonteerd, kort, elke paar seconden wordt een nieuwe prikkel uitgezonden. Het effect is niet dat jongeren “geen focus meer hebben”, maar dat we een omgeving hebben gecreëerd waarin rust en aandacht een soort luxeproduct zijn geworden. Het is alsof we studenten vragen om te leren zwemmen, terwijl wij ondertussen de stroming opvoeren, de golven hoger maken en daarna zeggen: “Goh, wat kunnen ze weinig hebben.” Veel studenten die ik zie, zijn niet lui, niet slap, niet “te gevoelig”. Ze zijn vaak juist plichtsgetrouw, ambitieus en betrokken. Ze willen het goed doen, voor zichzelf en voor hun omgeving. Precies dát maakt ze vatbaar voor stress in een wereld die voortdurend suggereert dat je tekortschiet.

Logische reactie

Als je elke dag honderden impliciete signalen krijgt dat je meer moet, dat je fitter moet zijn, socialer, productiever, succesvol-

“Als je elke dag honderden signalen krijgt dat je meer moet, dan is stress geen bewijs van zwakte, maar een logische reactie”



Illustratie: Shutterstock

ler, mooier, efficiënter en leuker, dan is stress geen bewijs van zwakte, maar een logische reactie.

Als we studenten, de zogeheten ‘generatie Z’, echt willen helpen, moeten we stoppen met gemakkelijk oordelen, en juist beginnen met het serieus nemen van de context waarin zij leven. Minder preken over “gebrekkige weerbaarheid” en meer aandacht hebben voor de randvoorwaarden voor gezond functioneren (zoals het aanreiken van vaardigheden aan deze jongeren om weerbaarder te worden in een veeleisende omgeving). En we moeten als universiteit eerlijk durven kijken naar onze

bijdrage. Door een opeenstapeling van toetsmomenten, cijfers en een continue focus op vergelijking, voeden we precies dat breinmechanisme dat altijd méér wil, beter wil en sneller wil. Deze generatie is, kortom, niet zwakker dan de voorgaande. Wie dit roept, verwacht symptoom met oorzaak en kijkt weg van wat er écht is veranderd: de context, die wij, de eerdere generaties, zelf gecreëerd hebben. En legt de verantwoordelijkheid voor het probleem ten onrechte bij de studenten.

De bestuurlijke integratie in negen vragen

“We staan voor een lastige keuze omdat er nog heel veel onduidelijk is”



De ‘trouwplannen’ tussen de Universiteit Maastricht en het academisch ziekenhuis MUMC+ zijn gepubliceerd op intranet; de bestuurders willen nu, na een lang proces van vertrouwelijke overleggen, “brede betrokkenheid” van de gemeenschap. Daar leven nog wel de nodige vragen. *Observant* legde er negen voor aan vertegenwoordigers uit de universiteitsraad en aan experts en ervaringsdeskundigen van binnen en buiten de UM.

Tekst:

Deborah Blekkenhorst, Wendy Degens, Peter Doorakkers, Cleo Freriks, Riki Janssen en Dennis Vaendel

Illustraties:

Simone Golob

1 Twee kapiteins op één schip: gaat dat werken?

Als de universiteit en het academisch ziekenhuis samengaan, zal er aan meer dan tienduizend medewerkers en 23 duizend studenten leiding moeten worden gegeven. Hoe wil men dat doen? Daarvoor is het ‘Maastrichts model’ bedacht, uniek in Nederland. Het ziekenhuis en de universiteit krijgen straks samen een vijfhoekig bestuurscollege met twee voorzitters; de een houdt zich bezig met de zorg, de ander krijgt onderwijs en onderzoek in de portefeuille. Twee kapiteins op één schip dus, die wél ieder hun eigen domein hebben. Hoe doe je dat?

Mensen zijn geneigd om bij dit soort constructies alle risico’s, dat er bijvoorbeeld een machtsstrijd of onduidelijkheid ontstaat, af te dekken door heel precies de balans en de bevoegdheden te beschrijven in de statuten, zegt **Rogier Deumes, universitair docent Corporate Governance bij de School of Business and Economics**. Maar daar zit volgens hem niet het grootste risico. “Je kunt op papier alles goed regelen, maar uiteindelijk ben je afhankelijk van de dynamiek in de praktijk. Stel, er gaat iets mis. Hoe je daar als voorzitter op reageert, geeft een signaal af naar de organisatie. En die signalen kunnen elkaar, in het geval van twee leiders met ieder hun eigen domein, tegenspreken.”

Dat is geen kwade opzet, zegt Deumes. “Het gaat vaak onbewust, maar juist daarom moet je hier erg voor waken. Je moet zorgen dat je beleid een logisch geheel is, consistent blijven. Anders drijf je steeds verder uit elkaar.” Want medewerkers pikken die onbewuste signalen, bijvoorbeeld waar je prioriteit aan geeft of welke problemen de meeste aandacht krijgen, op en gebruiken die om te weten wat écht belangrijk is binnen de organisatie. “Dat verklaart waarom in de praktijk vaak één voorzitter zwaarder gaat wegen, dat is zelden een persoonlijkheidskwestie.”

Dit is vooral een risico als de druk over de twee domeinen ongelijk verdeeld is. “Zorg, onderwijs en onderzoek hebben allemaal hun eigen ritme en deadlines. Is er bijvoor-

beeld een probleem met de patiëntveiligheid dan moet je daar meteen op reageren. Veel ruimte voor uitstel of nuance is er dan niet. In de academische wereld gaan de processen vaak langzamer. Als het dan spannend wordt, komt de druk bijna automatisch bij de zorg te liggen. En de bestuurlijke dynamiek volgt de druk.”

Hoe dit te voorkomen? Volgens Deumes zijn de andere drie bestuursleden van cruciaal belang. “Zij kunnen de situatie uitstekend monitoren. Moeten de signalen benoemen, de impliciete spanningen expliciet maken. En net als de voorzitters voeling met de werkvloer houden. Je moet heel goed weten wat er speelt. Want let wel: dit is een risico, maar het hóeft niet te gebeuren.”

Hij ziet ook een rol voor de Raad van Toezicht. “Met name als het gaat om hun advies en klankbordrol. Al moeten ze uitkijken dat ze niet juist deze dynamiek aanwakkeren, door zelf, wederom onbewust, ook vooral één voorzitter aan te spreken.”

2 Wordt er gereorganiseerd?

De integratie, zo vertelden de bestuurders vanaf het begin, was een manier om sterker te worden, weerbaarder ook, en aantrekkelijker voor staf en studenten. En ja, ook over het samengaan van ondersteunende diensten (denk aan financiën, inkoop, HR en ICTS) werd al vanaf dag één gesproken. Toch was dat zeker niet de belangrijkste reden voor de integratie, werk keer op keer benadrukt. Uit de vorige week gepubliceerde nota’s blijkt dat alles voorlopig bij het oude blijft, maar dat er wel wordt nagedacht over een gezamenlijk dienstencentrum. Zal er dan toch gereorganiseerd worden?

FNV-bestuurder Bernard Koekoek, die het hoger onderwijs in Zuid-Limburg in zijn portefeuille heeft en vaker fusies tussen publieke instellingen meemaakte, zou er niet van staan te kijken. Want de duivel zit in de details, licht hij toe: “‘Voorlopig geen veranderingen’ is veel minder concreet dan ‘de komende zoveel jaar niet’”, klinkt het. “Ik geloof wel dat ze dit nú niet doen met als doel om in de nieuwe organisatie te gaan snijden, maar het is naïef om te denken dat dat nooit zal gebeuren. Wie weet hoe het er over drie of vijf jaar voorstaat, als er misschien ook andere mensen op het pluche zitten? Mijn ervaring met eerdere fusies leert dat bestuurders op een gegeven moment toch gaan kijken of het allemaal niet efficiënter kan.” En dan toch gaan reorganiseren. “Je kunt dat dus beter meteen benoemen”, vindt de vakbondsmans. “En vastleggen hoe je dat, mocht het ervan komen, aanpakt. Want al die ICT’ers

en financiële mensen hebben niet gekozen voor een fusie met het ziekenhuis, maar zitten wel met de gevolgen ervan.” Zullen er in het Maastrichtse geval dan ook gedwongen ontslagen vallen? Dat lijkt hem niet waarschijnlijk. “Gedwongen ontslagen zijn een *last resort*. Als die echt nodig zijn, doe je dat meteen.” En dat gezamenlijke dienstencentrum? Zou dat geen oplossing zijn voor diensten die moeilijk personeel kunnen vinden (zoals juridische zaken), zoals de bestuurders zeggen? “Zo wordt dat verkocht ja. Ik geloof niet dat ze zelf denken dat daar de problemen mee opgelost zijn. Als twee diensten allebei andere expertise missen, dan is het winst. Maar mis je expertise omdat de juiste mensen niet te vinden zijn, dan vind je die straks nog steeds niet. Ik denk dat dit een druppel op een gloeiende plaat is, niet de oplossing voor het probleem.”

3 Verliest het MUMC+ zonder de integratie haar academische status?

Een van de redenen waarom beide partijen een bestuurlijke integratie willen is, los van de kansen, de kwetsbaarheid die zij allebei ervaren in het huidige tijdsgewricht. Is het aannemelijk dat er bezuinigd gaat worden op de academische ziekenhuizen? En zo ja, dat het MUMC+ dan moet vrezen om de academische status te verliezen? De kans dat dit gebeurt, acht **hoogleraar gezondheidseconomie Wim Groot** “zo goed als uitgesloten. Het past niet in de Nederlandse verhoudingen om dit te doen. Het zou heel grote consequenties hebben voor de kwaliteit van de opleiding geneeskunde, het MUMC+ fungeert immers als een werkplaats voor de nieuwe generatie dokters. Maar het zou ook gevolgen hebben voor onderzoek, innovatie (nieuwe behandelingen), en complexe medische zorg. Er is landelijk een beweging gaande om behandelingen – met name op het gebied van oncologie en cardiologie – te concentreren in gespecialiseerde ziekenhuizen. Dit zou ook kunnen gebeuren voor zeer specialistische zorg waarvoor een vergunning is vereist. Zoals kinderhartchirurgie die de toenmalige minister van Volksgezondheid alleen in Groningen en Rotterdam wilde hebben, ten koste van Utrecht en Leiden/Amsterdam. De rechter stak daar vorig jaar een stokje voor. Neem Maastricht, dat heeft een protonenversneller [vernieuwende manier van bestralen bij kankerpatiënten], er zijn er drie van in Nederland terwijl je met twee uitkomt. Je loopt als Maastrichts ziekenhuis een risico



omdat je excentrisch ligt. Die vergunningen gaan misschien eerder naar een instelling in het centrum van het land. Maar ik zie niet hoe een fusie hier de kansen voor Maastricht zou verbeteren.”

4 Gaan de zorgkosten omlaag dankzij de samenwerking?

Een positieve reden om inniger te gaan samenwerken, aldus een geopenbaard rapport, is dat de zorgkosten daardoor lager worden. Klopt dit? “Nee, dat is onzin”, zegt **Wim Groot, hoogleraar gezondheidseconomie**. “De kosten gaan echt niet omlaag als er een cultuurwetenschapper naast je bed staat. Ze doelen op meer preventie, op het voorkomen dat mensen in een ziekenhuis belanden. Maar die aandacht voor preventie is er al in de huidige samenwerking met de faculteit Health Medicine and Life sciences (FHML). Wat straks anders wordt, is dat de andere faculteiten erbij komen, dat zal niet tot lagere zorgkosten leiden.”

5 Wat voegt een gezamenlijk centrum voor studentenwelzijn toe?

Er ligt een voorstel voor een gezamenlijk centrum voor studentenwelzijn in Randwyck.

Want ook daar ligt de “meerwaarde van de integratie”. Hoe ziet die gezamenlijke aanpak eruit en waarom is er behoefte aan zo’n centrum?

Pas in een latere fase van het integratietraject is het plan voor het centrum erbij gekomen, weet **Bram van den Berkmortel, student en universiteitsraadslid (LEX-Motus)**. Hij zat, samen met nog een aantal studentleden, in een commissie van raad waarin de integratie al in een vroeger stadium werd besproken. “We vonden dat er in die stukken weinig aandacht was voor studenten op de gebieden van welzijn en educatie. Dat hebben we het college van bestuur als feedback meegegeven. Op basis daarvan is dit plan gekomen.”

In oktober en november 2025 is een werkgroep aan de slag gegaan met de opdracht om een gezamenlijke aanpak voor het studentenwelzijn te ontwikkelen. Daarbij gaat het niet alleen om mentaal welzijn, maar ook om “fysiek, sociaal en cognitief welzijn dat gekenmerkt wordt door veerkracht.” Men wil de student een “solide basis” geven voor een “leven in gezondheid”, valt te lezen. En die ambitie moet “een vast onderdeel gaan vormen van het academisch en medisch fundament van beide instellingen.” Wat houdt dat in?

Preventie is het sleutelwoord in de gezamenlijke ambitie, zo is het “essentieel” om mentale klachten bij studenten te voorkomen. Daarvoor wordt ingezet “op de ontwikkeling van mentale gezondheidsvaardigheden bij studenten.” De huidige hulp is volgens de plannen “gefragmenteerd”, studenten moeten betere begeleiding krijgen in de zoektocht naar goede ondersteuning. Vooral interna-

tionale studenten hebben veel behoefte aan informatie. Voor hen is het een uitdaging om bijvoorbeeld een goede huisarts te vinden en een goede zorgverzekering af te sluiten. Tot slot, zo stelt het plan, heeft nagenoeg niemand binnen de studentenbegeleiding van de UM een medische achtergrond of aanverwante expertise, waardoor een goede ondersteuning in tijden van crisis vaak een uitdaging is. Dat kan dus beter, vinden ziekenhuis en universiteit, maar hoe?

Allereerst komt er een Taskforce Studentenwelzijn die bestaat uit stafleden van UM, MUMC+ én studenten. Zij zullen onder andere adviseren over de uit te werken strategie en aanpak. Lopende succesvolle diensten, projecten en initiatieven binnen zowel de UM als het ziekenhuis blijven gewoon bestaan. Ziekenhuis en universiteit willen van elkaar leren door zogenaamde “best practices” uit te wisselen en gezamenlijke initiatieven van de grond te tillen, zoals welzijnsweken, vitaliteitsprogramma’s, onlineprogramma’s over geestelijke gezondheid en een gezamenlijke communicatiecampagne.

De stip op de horizon is een heus centrum voor studentenwelzijn, “een gezamenlijk loket waar studenten en professionals samenwerken.” Een plek die, net als bijvoorbeeld @ease of studentenpastoraat The Innbetween in de binnenstad, studenten een luisterend oor biedt. Die steun zal voornamelijk van leeftijdsgenoten komen, die daarvoor getraind worden. De aanwezigheid van een UM-psycholoog (de universiteit heeft er negen) waarborgt psychologische ondersteuning. Ook komt er een ‘Randwyckse tak’ van de



Lees verder op volgende pagina

WO in Actie: nog te veel onduidelijk over integratieplannen

Onduidelijkheid over de dubbelrol van een bestuurder, geen kosten-baten-analyse en te weinig aandacht voor de onveilige werkcultuur in het ziekenhuis: de Maastrichtse tak van actiegroep WO in Actie is in een open

brief kritisch over de plannen voor de bestuurlijke integratie tussen universiteit en ziekenhuis. Die laten volgens de groep nog veel vragen open. Bijvoorbeeld over de positie van de baas van het MUMC+. Die moet,

stellen de briefschrijvers, straks een begroting presenteren aan het nieuwe overkoepelende bestuurscollege waar hij of zij zelf deel van uitmaakt. Hoe zit dat? Of neem het rapport dat net voor kerst verscheen over de sociale

veiligheid in het ziekenhuis, die fors te wensen overlaat. In de integratieplannen wordt daar niet een keer naar verwezen, schrijft de groep (dat kan er overigens mee te maken hebben dat zowel het rapport als de huidige versie

van de plannen medio december werd afgerond). En hoewel er bijna tweehonderd pagina’s aan documentatie ligt, blijft het volgens de briefschrijvers “zeer moeilijk” om de kosten en baten van de integratie

af te wegen: daar is geen schatting van gemaakt, klinkt het, noch is er een risico-analyse gepubliceerd. Had die er, gezien de “fundamentele impact” van de plannen op het bestuur van de universiteit, niet moeten liggen?

WO in Actie roept medewerkers van de UM op hun vragen en zorgen over de plannen met de groep te delen via de website maastrichtintegration.info. De hele brief, in het Engels, is ook op die site te lezen.

diensten die het Studenten Service Centrum in de binnenstad al aanbiedt, zoals Disability Support. Er wordt nog gekeken of er een studentenhuisarts in het centrum kan komen, waar ook wetenschappelijk onderzoek en innovatie een plekje moeten krijgen.

Rest de vraag: waarom hetzelfde aanbieden als in de binnenstad? Zeker omdat wordt benadrukt dat het nieuwe centrum voor alle studenten bedoeld is, niet alleen voor die in Randwyck. “Voor ons was het hele idee van het centrum, evenals de locatie, ook nieuw”, zegt Van den Berkmortel. “Wij hebben nooit gesproken over een specifieke invulling in onze eerste feedback.”

Volgens het plan zitten in Randwyck nu weliswaar het ziekenhuis, de faculteit psychologie en neurowetenschap (FPN) en UM Sports, maar ontbreken daar het soort laagdrempelige initiatieven, welzijnsactiviteiten en -diensten die het nieuwe centrum zou aanbieden.

Dat het plan er nu in deze vorm ligt, is mooi, zegt Van den Berkmortel. “Het is belangrijk dat je als bestuur dat een vergaande samenwerking aangaat en de hele organisatie vernieuwt, de studenten nooit uit het oog verliest. Het is dus passend om niet alleen te kijken naar wat dit betekent voor werknemers, patiënten en zelfs Limburg, maar ook in ogenschouw te nemen wat dit allemaal inhoudt voor studenten.”

6 Hoe blijven de twee partners gelijkwaardig?

Kunnen een groot ziekenhuis en een qua aantal stafleden en financiën veel kleinere universiteit op gelijkwaardige voet samengaan, zoals ze beogen? Zal de grootste niet toch onvermijdelijk meer macht naar zich toetrekken en de boel overnemen? **FNV-bestuurder Bernard Koekoek** is er op voorhand niet gerust op. “Het is lastig, want als twee organisaties nu niet gelijkwaardig zijn, worden ze dat door een bestuurlijke integratie ook niet zomaar.” Ook over het consequente gebruik van de term ‘integratie’ is hij sceptisch. “Het is een vooral kwestie van

marketing, juridisch is het verschil met ‘fusie’ niet zo groot. ‘Bestuurlijke integratie’ moet uitstralen ‘dat we dit allemaal samen doen en dat het allemaal heel positief is’. Zeg je ‘fusie’, dan klinkt daar toch in door dat beide partijen iets van hun identiteit moeten opgeven.”

Hoe dat ook zij, wil de kleinere partner in het samengaan niet overvleugeld worden, dan moet die “als het ware hekken zetten om die delen van de organisatie die niet mogen veranderen, de delen waar de nieuwe grote broer niet over zou moeten gaan”. En die grenzen vervolgens ook goed bewaken. Maar of dat in de praktijk realistisch is? Zijn ervaring met fusies van publieke instellingen stemt Koekoek waakzaam. “Ik geloof best dat het er een dag na het besluit gelijkwaardig aan toe gaat. Maar over een aantal jaar? Als er andere bestuurders zitten? Daar ligt onze zorg, dat de verhoudingen langzaam verschuiven.”

En het beoogde nieuwe vijfokoppige bestuurscollege dan? Dat moet immers unaniem besluiten gaan nemen, wat, zo is het idee, partijvorming langs oude lijnen zal voorkomen. De FNV'er grinnikt: “Laat ik dit zeggen: als je samengaat omdat je slagvaardiger wilt worden, dan is dit een ingewikkelde manier om dat te bereiken.” Komt het bestuurscollege er onderling niet uit, dan mag een nieuwe, gezamenlijke Raad van Toezicht de knoop doorhakken. “Natuurlijk is het goed dat die er is”, beaamt Koekoek, “maar als een dossier daar belandt, ben je eigenlijk al een brug te ver.” Dan is er, met andere woorden, echt iets misgegaan.

7 Kan het ziekenhuis straks gebruik maken van de financiële reserves van de FHML?

De faculteit Health, Medicine and Life sciences (FHML) zal volledig integreren met het ziekenhuis. Het doel: één beleid, één begroting. Hoe doe je dat als je gefinancierd wordt door twee verschillende ministeries (Onderwijs en Volksgezondheid)? Daarbij heeft de faculteit, decentraal, in

de onderzoeksinstituten, ‘vet op de botten’. Kan een MUMC+ straks gebruik maken van die reserves en investeren in patiëntenzorg, nieuwe bedden en apparatuur?

“Dat hangt er helemaal vanaf of die reserves gelabeld zijn”, zegt **Jaap Bos, hoogleraar Banking and Finance**. “Ik snap dat er zorgen zijn vanuit de universiteitskant als dat niet het geval is. Dan kan er ‘vrij’ uit die reserve worden gedipt. Dat zorgt voor scheve gezichten. Maar ik verwacht het niet. Als we bij de School of Business and Economics bij onderzoeksprojecten een positief rendement halen, waarbij de kosten lager zijn dan de inkomsten, dan houd je dat in je reserve zodat je op een ander moment – als de kosten wel hoger uitvallen – kunt bijleggen. Ik kan me voorstellen dat dit ook zo werkt bij de FHML. Dan is het dus geoormerkt geld en kan niemand zomaar in die kas graaien.”

Wat de gezamenlijke begroting betreft van de FHML en MUMC+: “Ik zie vooral een probleem in de cyclus. Ons onderwijs wordt ‘met vertraging’ gefinancierd; je ontvangt het geld voor je studenten een hele tijd later nadat ze zijn begonnen.” Daardoor kan de balans soms negatief zijn, soms positief. “Dus moet je in je goeie jaren sparen. Ik weet niet of het ziekenhuis ook in zo’n cyclus zit, maar ik acht die kans klein. Hoe ga je die cycli dan op elkaar afstemmen?”

Een ander belangrijk aspect dat Bos benoemt – en ook desgevraagd, in een eerder stadium, in een presentatie aan de universiteitsraadsleden heeft meegegeven – is *the lack of counterfactual*. “Wat zoveel betekent als: *what if?* Is er naar een alternatief gekeken, naar wat er gebeurt als je iets anders doet? Stel, ik ben de baas van een bedrijf en wil de concurrent overnemen. De aandeelhouders reken ik voor dat de winst bij de overname met 10 procent stijgt. Dat is nogal wat, dus die aandeelhouders zeggen: doen we. Maar wat als de winst met 20 procent toeneemt als ik dat andere bedrijf niet overneem en investeer in andere zaken? Dat heb ik die aandeelhouders niet voorgelegd. Ik vind dat je daarom altijd naar het alternatief moet kijken. Als je afziet van integratie met het MUMC+ ontstaat er een andere situatie; wat gebeurt er dan met kosten en inkomsten? Persoonlijk denk ik dat er hier niet veel alterna-

Informatie bijeenkomst

Op veel vragen is het antwoord te vinden in de tweehonderd pagina's aan documenten op intranet (hoe gaat de organisatie bestuurd worden, wat gebeurt er met de faculteit Health, Medicine and Life sciences, welke strategische thema's zijn uitgekozen, hoe zit

het met de twee verschillende cao's). Maar er blijft genoeg onduidelijk. Volgende week maandag organiseert het college van bestuur een digitale informatiebijeenkomst over de zogeheten 'geïntegreerde kennisinstelling UM-MUMC+/azM'.



tieven zijn en dat dit een logische stap is. Het nieuwe kabinet heeft plannen om te snijden in de zorg. In de financiële wereld is er één belangrijke strategie op het moment dat de sector aan veranderingen onderhevig is: massa creëren. Wil je Den Haag overtuigen dat Maastricht een zeer kundig ziekenhuis heeft dat overeind moet blijven, dan geldt ook hier: creëer massa en ga samen met de universiteit.” En wat schiet de UM ermee op? “Ik heb aan de U-raad gezegd: zorg dat je *commitment* vraagt aan het college van bestuur, dat als ze dit doen, je heel concreet weet waar de voordelen te halen zijn.”

8 Hoe democratisch is het proces verlopen?

Sinds de aankondiging van de integratie in juni 2023 hebben medezeggenschapsorganen, de bestuurders zelf en enkele werkgroepen enkel achter gesloten deuren vergaderd. Veel inhoudelijke informatie bleef vertrouwelijk en kon dus niet getoetst worden bij medewerkers en studenten. Die kunnen nu pas in de tweehonderd pagina's aan plannen duiken – slechts enkele weken voordat de universiteitsraad op 25 februari erover stemt. Is dit niet veel te laat om alle zorgen en vragen van de gemeenschap mee te nemen in dat oordeel? Hoe democratisch is dit proces? Volgens **Teun Dekker, voorzitter van de universiteitsraad**, passen die vragen bij een spanningsveld dat altijd heerst binnen democratische systemen. “Ben je als vertegenwoordiger een doorgeefluik, iemand die meningen en vragen bij de achterban verzamelt en verwoordt? Of hebben de kiezers jou aangewezen om je namens hen in zaken te verdiepen en de juiste vragen te stellen?”

Omdat alles vertrouwelijk gebeurde, lag de nadruk tot nu toe op dat laatste. **Hoogleraar bestuurskunde Sophie Vanhoonacker (FASoS)** begrijpt dat wel, laat ze desgevraagd weten. “Het is zo'n complex proces, met veel kansen maar ook risico's. Daar moet je goed over nadenken. Je merkt dat veel mensen binnen de universiteit het slechts op afstand volgen, omdat iedereen druk is met het eigen werk.”

Bij het raadswerk komt daardoor een grote verantwoordelijkheid kijken, zegt Dekker. Ook studenten en medewerkers die pas een half jaar in de raad zitten, moeten straks een oordeel vellen over gedetailleerde reglementen waar jaren aan gewerkt is en die ingrijpende gevolgen hebben voor de universiteit. “We hebben veel georganiseerd om te zorgen dat iedereen goed op de hoogte is: technische briefings door ambtenaren, presentaties door experts. Ik heb de indruk dat de raad straks met vertrouwen durft te stemmen.” Als lid van een ad-hoc adviescommissie zag Vanhoonacker het werk van diverse raden van dichtbij. “Daar zitten hele integere en capabele mensen die hun taak serieus nemen. Ik heb vrede met hun uiteindelijke besluit, dat zal zeker weloverwogen zijn.” Desondanks noemt Dekker het “frustrerend” dat het

meeste werk achter de schermen plaatsvond. “Je wil graag aan iedereen laten zien: we zijn er serieus mee bezig. Het was ook niet onze keuze, maar die van het CvB, om het zo aan te pakken. Al begrijp ik die wel. Als alles op straat ligt, verzwakt dat de onderhandelingspositie van de universiteit ten opzichte van het ziekenhuis. En wil je eigenlijk wel weten hoe wetten en worsten gemaakt worden?”

Wel heeft de U-raad steeds op transparantie gehamerd, zegt Dekker. “Daarom zijn de stukken nu ook openbaar geworden.” Op intranet riep hij medewerkers op om hun visie op de plannen te delen met de U-raad, en volgens Dekker trekken diverse raadsleden momenteel door hun eigen faculteit om het gesprek erover aan te gaan. Ook juicht hij toe dat het bestuur volgende week tijdens een online sessie vragen van studenten en medewerkers beantwoordt. Of de universiteitsraad zelf ook nog zo'n bijeenkomst gaat organiseren? “Daar zijn we nog niet over uit. Het is uiteindelijk de taak van het CvB om iedereen goed te informeren, we willen niet te veel op die stoel gaan zitten.”

Maar kunnen medewerkers en studenten binnen dit kort tijdsbestek nog wel alle mogelijke gevolgen van zo'n omvangrijk plan scherp krijgen? Dat moet lukken, meent Dekker, ze hoeven zich immers vooral op de hoofdzaken te richten. “Die beslaan maar een klein deel van die tweehonderd pagina's. De rest bestaat uit reglementen en details. Het nauwkeurig doornemen daarvan is de taak van de raad.”

9 Is rood licht nog een optie?

Er is de afgelopen jaren zoveel tijd en geld gestoken in het ontwikkelen van de integratieplannen, durven de medezeggenschapsraden nu nog wel een harde 'nee' te verkopen? Bovendien rollen er nu gedetailleerde documenten naar buiten. Is alles al beklonken tijdens de vertrouwelijke vergaderingen en hoeven er alleen nog maar wat puntjes op de i te worden gezet? En is het 'meepraten' door de gemeenschap dus enkel voor de vorm?

“Nee, het is nog geen uitgemaakte zaak of de raad met de plannen instemt”, verzekert **Teun Dekker, voorzitter van de universiteitsraad**. “Ik kan me voorstellen dat dat misschien wel zo lijkt. Maar uit het feit dat er nu een gedetailleerd plan ligt, kun je nog niet de conclusie trekken dat iedereen het er al mee eens is. Je hebt die details juist nodig om te kunnen beoordelen of overal goed over nagedacht is.” Dat het universiteitsbestuur graag een 'ja' ziet, zou volgens hem ook geen rol mogen spelen. “De raad moet zijn eigen mening vormen.”

“Je merkt dat veel mensen binnen de universiteit het slechts op afstand volgen, omdat iedereen druk is met het eigen werk”

Overigens is het niet zo dat de medezeggenschap al geruime tijd op de documenten heeft kunnen broeden, voegt Dekker toe. “We hebben ze zelf ook pas in december, vlak voor kerst, gekregen. Wel hebben we afgelopen mei een eerste versie gezien. Daar hebben we veel over gesproken en behoorlijk wat feedback op gegeven. Daarna zijn de plannen 'ondergronds'

gegaan. Bij vragen verwees het bestuur altijd naar de nieuwe versie, daar zouden alle antwoorden in staan. We werken nu hard om te bekijken of dat ook inderdaad het geval is en of die antwoorden naar tevredenheid zijn.” Dat nog niet iedereen overtuigd is, blijkt wel uit een bericht op intranet van **An**

Stevens, U-raadslid namens het ondersteunend en beheerspersoneel. Daarin schrijft ze voor een “lastige keuze” te staan, omdat er “nog heel veel dingen onduidelijk zijn” en op sommige punten “een positieve stem aanvoelt als blind vertrouwen”. In het bericht roept ze collega's op om hun mening met haar te delen. “Want ik vind dat er een discussie op gang moet komen”, laat Stevens desgevraagd weten. “Anders vind ik dat ik geen goed besluit kan nemen. Dit is zo'n belangrijke beslissing, volgens sommigen de belangrijkste sinds de oprichting van de universiteit.”

Stevens zegt dat ze de druk voelt toenemen. Er melden zich steeds meer collega's bij haar, terwijl ze daarnaast ook nog met haar reguliere werkzaamheden zit. Komt de stemming op 25 februari dan niet te vroeg? “Het zou ook een uitkomst kunnen zijn dat we het dan te vroeg vinden om te stemmen, maar die beslissing is niet alleen aan mij.” Hoewel ze in principe voorstander is van een integratie, vindt Stevens dat “het wel goed moet gebeuren. Ik voel de vrijheid om naar eer en geweten te stemmen.”

Mocht de universiteitsraad 'nee' stemmen, dan zijn er verschillende scenario's mogelijk, zegt Dekker. “Het voorstel gaat in dat geval terug naar het CvB. Die kunnen besluiten om het dan maar in de prullenbak te gooien, of om aanpassingen te doen en het opnieuw langs ons te sturen. Tenzij ze vinden dat we echt hadden moeten instemmen met de plannen in deze vorm. Dan krijg je een conflictsituatie, waarbij men naar de Raad van Toezicht stapt. Maar dat zou eindigen in een juridisch steekspel – dat zie ik niet snel gebeuren.”

Als er een 'ja' volgt, dan is de rol van de U-raad niet uitgespeeld, zegt Dekker. Wanneer andere gremia (waaronder de FHML-raad) eveneens instemmen, start er een transitiefase van een tot anderhalf jaar. “Daarin zullen nog veel dingen uitgewerkt moeten worden waar de U-raad ook iets over te zeggen heeft.”



nieuws

“Je kreeg echt een gesprek over de lesstof”

Vervolg van pagina 3

tegen je zou praten en het echt uitlegt, zou veel meer impact hebben. “Zoals in een podcast.” Daarvoor kwam Van Maldegem uit bij NotebookLM, de AI-gestuurde notitie-assistent van Google die documenten, zoals PDF-bestanden, analyseert en samenvat. Ze selecteerde de belangrijkste pagina's van het boek, deed de slides van de colleges en de begrip-lijst erbij en genereerde een eerste podcast in het Nederlands – die niet tegenviel. “Je kreeg echt een gesprek tussen twee mensen over de lesstof.” Van Maldegem stapte ermee naar haar docent Michael Capalbo (verbonden aan de faculteit psychologie en neurowetenschappen). Die juichte haar initiatief toe



en moedigde haar aan een verslag te maken van haar bevindingen dat kon meetellen als bonusopdracht voor het vak.

Van Maldegem ontdekte dat de podcasts pas echt goed werden als ze in het Engels worden gegenereerd. “In het Nederlands bleven ze vrij oppervlakkig en duurden ze meestal minder dan tien minuten. In het Engels kwamen er versies uit van tussen de 21 en 48 minuten, veel gedetailleerder ook. Op zich niet zo gek als je bedenkt dat AI-modellen worden getraind met Engelse data.”

Meerwaarde

Nu is het tijd voor een volgende stap, het breder toegankelijk maken van de mogelijkheid. Idee is om het - met de steun van

docent Capalbo - voor te leggen aan Disability Support (dat studenten ondersteunt die kampen met een fysieke, psychische of zintuiglijke beperking of een chronische ziekte of aandoening). “Maar het is er nog niet van gekomen”, zegt Van Maldegem die met haar vinding bovenal andere studenten wil helpen. De datawetenschapper-in-spe weet nog niet of ze ook zelf nog een tool (onafhankelijk van Google) wil ontwikkelen om podcasts te maken. “Zo bedreven ben ik nog niet. Er zijn er al zoveel en de ontwikkelingen gaan zo snel, ik weet niet wat nu mijn meerwaarde op dit vlak kan zijn.”

Deborah Blekkenhorst

Geef
aandacht
koffie
waardering
perspectief
wanneer
een doel
energie
hulp
thuis.



Geef ook thuis voor inloophuizen

Inloophuizen zijn een onmisbaar thuis voor Daan en vele duizenden andere mensen in ons land. Het zijn plekken waar iedereen zich welkom voelt, een thuis voor wie dat ergens anders niet vindt. Ze bieden rust, aandacht en menselijkheid in een tijd waarin veel mensen zich buitengesloten of vergeten voelen. Juist nu, door de maatschappelijke en politieke ontwikkelingen, neemt de noodzaak en urgentie van inloophuizen als vangnet toe. Kansfonds geeft vaak onmisbare financiële steun, zodat ze hun belangrijke rol kunnen blijven vervullen.

Geef ook thuis, doneer. kansfonds.nl/inloophuizen



Geef thuis



PODCAST OBSERVANT



HET AUDIOZUSJE VAN HET WEEKBLAD VAN DE UNIVERSITEIT MAASTRICHT, waarin we je bijpraten over wetenswaardigheden, bijzonderheden en nieuws over de universiteit en het studentenleven.

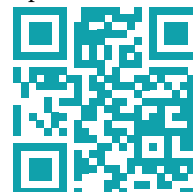
colofon

Redactie Wendy Degens (hoofdredacteur), Deborah Blekkenhorst, Peter Doorakkers, Cleo Freriks, Riki Janssen, Stefan Moens (financieel medewerker), Dennis Vaendel
Telefoon 043 3885390

E-mail observant@maastrichtuniversity.nl

Website www.observantonline.nl

Aan dit nummer werkten mee Jessica Alleva, Wammes Bos, Gideon Koekoek
Ontwerp en illustraties Simone Golob
Vertalingen Maud Bovelander, Susanna MacDaniel
Druk Janssen/Pers Gennep
Advertenties Zie alle info onder het kopje 'service' op onze site.



DE MEDEDELINGEN VAN DE UNIVERSITEIT, FACULTEITEN, SERVICECENTRA EN STUDENTEN- ORGANISATIES ZIJN TE VINDEN OP
WWW.OBSERVANTONLINE.NL